

Učbeniki

POP TV, 15.06.2010, PREVERJENO, 20.00

ALENKA ARKO: Pred časom so se nekateri starši uprli zaradi izbire knjige znanega slovenskega pisatelja, tiso leto določene kot maturitetno branje, ker naj bi domnevno z besednjakom, vsebino kvarila njihove otroke. To samo dokazuje, da starši res ne bi smeli imeti besede pri izbiri učbenikov, predpisane literature. Nekaj malega pa jim bo nov predpis omogočal, namreč vsaj soglasje k ceni. Na trgu je sicer približno 350 različnih učbenikov, za en predmet lahko tudi 15 ali več različnih. Izbira je na učiteljih, založniki pa jih mamijo s prijetnimi obmorskimi seminarji, zasipavajo s ponudbami, tudi starše, ki dobivajo domov prospekte za nakupe, ob katerih dobiš še brezplačni telefon in podobno. Ob tem pa strokovnjaki, ki so ocenili učbenike pri nekaterih predmetih, pravijo, da so precej povprečni. Začeli bomo z nekaterimi konkretnimi primeri.

ALENKA MAROVT: V tem rimskem času je naš prostor doživljal državljanske vojne. Pred 2000 leti je na stiku Ljubljanskega barja in Ljublanice nastalo glavno mesto Republike Slovenije. Že v 4. stoletju smo imeli tudi dve škofiji.

DR. JANEZ JUSTIN (Pedagoški inštitut): Kdo smo to mi, ki smo imeli v tretjem stoletju dve škofiji, ne, s tem v bistvu učencu prepreči, da bi dojel globino časa, da bi razumel, da mi nismo bili takrat tu, ne, tudi še naši predniki ne, ampak da so bila to neka druga ljudstva.

MAROVT: Tako je Janez Justin s Pedagoškega inštituta nanizal nekaj učbeniških cvetk iz raziskave učbenikov. Pa pove še eno besedilno nalogo pri matematiki.

(Koliko nočitev je v nekem tednu beležil hotel?)

JUSTIN: To je seveda abstraktno izrazoslovje, abstraktni računovodski pojmi. Zakaj se ne bi matematična šolska naloga oziroma besedilna naloga glasila, koliko turistov je prespalo v hotelu.

MAROVT: In vse to najdemo v preštevilnih učbenikih, imamo jih neverjetnih 489, pa še toliko delovnih zvezkov za povrh. Izplen pa povprečna kakovost, preveč napak, zmedeni učitelji, učenci, starši. Šolski minister Igor Lukšič želi narediti red.

DR. IGOR LUKŠIČ (minister za šolstvo in šport): Aktiv učiteljev pri posameznem predmetu edini lahko predlaga učbenik, tako kot je bilo do zdaj, gre pa samo za neko novost, to je, da starši, ki plačujejo delovne zvezke, imajo možnost reči oprostite, ampak tole bi pa po našem mnenju bilo preveč za naš žep.

MAROVT: Pa povzroči neverjetno bučen odpor založnikov. Regijski direktor za vzhodno Evropo, Klett, to podjetje je lastnik Rokusa, ene največjih založb, Rok Kvaternik je besen.

ROK KVATERNIK (regijski direktor za vzhodno Evropo, Klett): Gre za izjemno bi rekel neko umazano igro in na neke težnje na valovih nekega populizma zgraditi neko zgodbo, ki se je pa zdaj zaradi tega, ker je tako drastična, začela sesuvat.

LUKŠIČ: To so pretežke besede. Seveda, ko gre za poslovna vprašanja in za profite, jasno, da v času krize se dela tudi na tak način kot s to retoriko.

MAROVT: Na prulski osnovni šoli so se uprli celo starši.

ŽIGA OSTERC (predsednik Sveta staršev OŠ Prule): Pravilnik, ki nam je bil prebran, iz njega pač nismo razumeli, kaj se zgodi, če mi ne soglašamo s to ceno, kaj se potem zgodi, v bistvu bila je celo izražena bojazen, da na koncu lahko otroci ostanejo brez teh učbenikov oziroma brez podpore. Potem smo se na po enostavnejši poti oziroma metodi odločali, kaj bomo storili.

MAROVT: Kaj boste storili?

OSTERC: Nič.

MAROVT: Otroke zaupamo šolam, torej jim zaupamo torej izbiro učbenika, pravijo. Oster je tudi ravnatelj Dušan Merc.

DUŠAN MERC (ravnatelj OŠ Prule): To je nekaj podobno temu referendumu, ne, namesto odločitve, ki jo mora dati stroka, zdaj mi iščemo soglasje, hočemo imeti soglasje je prav, ne, od staršev. Zakaj pa?

MAROVТ: Nasprotno pa je prepričana učiteljica Jožica Frigelj, češ saj starše sprašujemo samo po ceni.

JOŽICA FRIGELJ (soavtorica učbenikov, učiteljica angleščine): Moja avtonomija meni se ne zdi nič okrnjena, jaz še vedno lahko izbiram tega, drugega, tretjega, kateregakoli hočem, lahko tudi rečem nobenega.

MAROVТ: Bistvo je drugje, tako Merc, ko se jezi nad izjemno slabo, kot trdi, zastavljenimi učbeniki.

MERC: Sem prepričan, da lahko učitelj glede na učni načrt vzame katerikoli učbenik in da temeljna je njegova metoda, kako bo otroke naučil in dosegel cilje, ki so predpisani. Kaj ima otrok od tega, kaj, kaj to pove otroku? To, da si nekdo zobe umiva, da nekdo kolo vozi, da nekdo ima skledo s sadjem, pa saj to je poniževanje spoznavnega nivoja otroka. To je na nivoju nekega Disneylanda starinskega, ki je popolnoma estetsko zanikrn.

MAROVТ: Hitre spremembe učbenikov rezultirajo množico napak, pravi učiteljica angleščine in slovenščine Bojana Mlinar.

BOJANA MLINAR (učiteljica slovenščine in angleščine): Mogoče ena in ista generacija nima istih izvodov, a ne, delovnih zvezkov, to se pravi istih izdaj, da prodajo še stare zaloge in da smo imeli nemalo problemov s tem. Tudi zdaj ugotavljam recimo v 6. razredu, da pač eni enega dodatka vaj v letošnjih delovnih zvezkih nimajo, eni ga pa imajo.

MAROVТ: Kar 15 učbenikov je za angleščino, pove Frigljeva, najboljšega izberejo v timu. In kateri je najboljši od teh treh, ki jih imamo na mizi? Vsi imajo prednosti in slabosti.

FRIGELJ: Meni so takšna besedila dragocena, zato ker iz tega lahko pridobivam tako besedišče kot utrjujemo branje.

MAROVТ: To je 7. b. Dali smo besedo učencem, ki se iz teh učbenikov tudi učijo.

UČENEC 1: Matematika mi je edino tako problematična, pa ne razloži dobro.

UČENKA: Za geografijo je mogoče malo preveč podatkov, pa tudi zelo težek je za nositi za v šolo.

UČENEC 2: Ja, ta učbenik je dosti pregleden, no, eni so pa malo preveč nametani.

MAROVТ: Tudi preverjanje znanja prav pri matematiki kaže, tako Justin, da so slovenski otroci podpovprečni pri besedilnih nalogah, veliko boljši pa so pri aritmetiki.

JUSTIN: Učenci, ki so imeli pri nekem predmetu, konkretno gre za geografijo, ocene 2 in 3, pa so se učili ali brali, če hočete, naša izboljšana besedila, so po razumevanju in spominskem priklicu, ampak predvsem po razumevanju ujeli tiste učence, ki so imeli oceno pet.

MAROVТ: Kvaternik je prepričan, učbeniki so kakovostni, pa ni nujno, da še bodo zaradi nenehnih sprememb, še posebej zdaj, ko šole v učbeniških skladih ne smejo menjati starih učbenikov.

KVATERNIK: Bomo prišli morda res do tega, da bomo imeli čitanke, predstavljajte si kemijo, fiziko, v katere se ne piše, in navadne zvezke, na neki šoli so že imeli delovni zvezek, predstavljajte si osmošolca, na mizi, ki prepisuje v navadni zvezek. Pa to je idiotizem brez primere, tega v Evropi ni.

MAROVТ: Prav zaradi tega ukrepa, ker so založniki že natisnili nove učbenike, vlada jeza. Milijon škode bodo utrpeli, trdijo, minister pa vedno so in bodo naročila dobili konec junija.

LUKŠIČ: Če so se pa odločili, da gredo v tiskanje učbenikov že pred tem, preden dobijo naročila, je pa seveda to stvar njihove poslovne odločitve.

KVATERNIK: Torej založniki niso mogli stiskati učbenikov v januarju. Če bi kdo vsaj malo poznal sistem, pa ga očitno na vrhu ministrstva sploh ne poznajo, bi vedel, da smo sklepe o teh novih učbenikih pridobivali šele v februarju, marcu in aprilu.

MAROVТ: Pa razčistimo, kdo služi. Povprečna cena učbenika je 15 evrov in pol, tisk, izvemo neuradno, naj bi stal okoli 2 evra, medtem ko razvoj učbenika, mi povejo v Rokusu, stane med 20 in 50 tisoč evri.

KVATERNIK: Če bi resni ekonomski strokovnjaki primerjali različne industrije, od bencinske, farmacevtske, kogarkoli gledate, smo založniki na dnu.

MAROV: Denarja za dobrikanje učiteljem, da izberejo prav njihove učbenike, je očitno dovolj. Začne se s pošto na ime učitelja in brezplačnimi učbeniki.

MERC: Mi smo dobili zdaj pošto recimo, ne, to je zastonj, dobiš in zdaj se učitelj na horuk odloči, ali je učbenik v redu ali ni. Evo, zastonj izvodi.

MAROV: Nato pa jih povabijo še na seminarje, ki jih ne organizirajo kar tako v eni dvorani po pouku, ampak jih povabijo za dva dni ob morje.

FRIGELJ: Založniki so pa mene povabili v hotel, posadili so me na mehek stol, pripravili so mi prigrizke. Eni krasni simpoziji potekajo recimo od določenih založb, ne vem, v Umagu, dvodnevni simpozij.

MAROV: Doplačajo simbolnih 40 evrov za sicer zelo kakovosten simpozij, pove Frigljeva. Ugodnosti, od mobilnih telefonov, majčk, nagradnih iger ponujajo tudi staršem, medtem pa se tovrstni marketinški prijemi založnikom ne zdijo popolnoma nič sporni.

KVATERNIK: Če gre učitelj na pet seminarjev petih založb, ki financirajo strokovnjake s fakultet, ki razlagajo o novih didaktičnih pristopih, ki so v tem učbeniku, ali je to /nerazumljiva beseda/ ali je to strokovno izpopolnjevanje? Torej to bi mogla plačati država.

MAROV: Prav nasprotno, država mora prihraniti tri od petih milijonov namenjenih učbenikom.

MERC: Za vsak predmet je po kakšnih 7, 8, 9 kompletov, mislim pa saj to je jasno, da je to biznis.

MAROV: Tiskanja učbenikov vsepovprek, kot so to s pridom izkoristili založniki s prehoda v devetletko, ne bo več, trdi Lukšič.

LUKŠIČ: bomo učbenike izboljševali in samo v tem primeru šli v novosti, ne pa, da jih uvajamo na novo samo zaradi tega, ker je bil to mehanizem, ne, nov učbenik vpeljati, da si prišel potem do dodatnega zaslužka.

MAROV: In tako so preštevilni učbeniki in delovni zvezki pogosto sami sebi namen.

MERC: Če greva pa zdaj v razrede, bova pa videla, da so mnogi učbeniki neodprti, delovni zvezki nepopisani, zato ker je to zastonj, zato ker to država da. Ni potrebna tako število učbenikov. Učitelj lahko ugotovi, ali je učbenik dober ali je slab šele po dveh, treh letih, ko ga uporablja.

MAROV: S sodelovanjem bi se zagotovo izboljšala kakovost, boljši učbeniki pa bi za vsaj 50% povečali učno učinkovitost, je pokazala raziskava.

JUSTIN: Jaz sem nekoč izračunal, da učenec do 18. leta, ki hodi najprej v osnovno in potem srednjo šolo, prebere približno nekje okrog 25.000 učbeniških strani, kar pomeni, da je to glavni bom rekel bralni zalogaj v njegovem življenju, ne, in seveda glavni vir vedenja o tem svetu.

MAROV: To je neverjetnih 25 takšnih paketov papirja ali tale piramida.